

COLUMN HUGO VAN DER POEL

Zonderzoek

Darling Harbour, Sydney. Ik zit in een bar en raak in gesprek met een adviseur op het gebied van sport. Hij vertelt dat in steden als Sydney en Melbourne de grond steeds schaarser wordt omdat de bevolking groeit. Daarmee is een markt voor kunstgrasvelden ontstaan. Ik haal de *Zembla*-uitzending over kunstgrasvelden aan en zeg dat in Nederland clubs en gemeenten huiverig zijn geworden om kunstgrasvelden te gebruiken. Daar heeft hij van gehoord. Ik vertel hem dat volgens de *Zembla*-uitzending er slechts één Nederlands onderzoekje is geweest, van tien jaar terug, dat aan alle kanten rammelde. Daarop is toentertijd het advies gebaseerd dat deze velden veilig zouden zijn. Daar heeft hij van gehoord. Met internet wordt het toch wel steeds moeilijker om iets nieuws te vertellen.

De adviseur merkt fijntjes op dat Nederland niet het enige land in de wereld is waar op kunstgras wordt gespeeld. Hij noemt een schatting van 11.000 kunstgrasvelden wereldwijd. Nederland is ook niet het enige land waar onderzoek wordt gedaan. Kennelijk had *Zembla* daar nog nooit van gehoord.

Terug op mijn hotelkamer google ik op 'synthetic turfs' en gelijk popt de toevoeging 'cancer' op. Er blijkt in maart van dit jaar een artikel in *Forbes Magazine* verschenen te zijn waarin de relatie tussen kunstgras en kanker wordt opgerakeld. Er wordt een artikel uit *The Scotsman* aangehaald waarin een professor van de universiteit van Stirling wordt aangehaald. Die heeft niet zelf onderzoek gedaan naar de risico's van het rubbergranulaat, maar geeft desondanks aan dat "it seems to be fairly clear that there may be some potential risk from some of these substances to sports people". En er wordt gerefereerd aan de lijst van Amy Griffin, een voetbalcoach in de VS, waarop 38 kinderen met kanker staan, waarvan 34 keepers in voetbalteams. Dit artikel leest als het script voor de *Zembla*-uitzending. Heeft een

wakkere *Zembla*-journalist in het *Forbes*-artikel aanleiding gezien Nederland te waarschuwen voor de gevolgen van het spelen op kunstgrasvelden?

Zowel het artikel in *Forbes* als de *Zembla*-uitzending is te kenmerken als onderzoekjournalistiek. De suggestie wordt gewekt dat het artikel of de uitzending op wetenschappelijk onderzoek is gebaseerd, maar de kernboodschap is twijfel aan het bestaande onderzoek, zonder dat er nieuw of alternatief onderzoek wordt gepresenteerd. *Zembla* haalt geen wetenschappers voor de camera die de artikelen hebben gepubliceerd op grond waarvan onder meer UEFA en FIFA toestaan dat er wordt gevoetbald op kunstgrasvelden die zijn ingestrooid met rubbergranulaat. Daarentegen wordt ruim baan gegeven aan verdenkingen en vermoedens, die van een

“Zonderzoek: zonder eigen onderzoek twijfel zaaien aan bestaand onderzoek”

wetenschappelijke saus worden voorzien door hoogleraren te laten reageren op hypothetische gevallen. Zo krijg je wetenschap zonder onderzoek, oftewel zonder onderzoek.

Inmiddels doet het RIVM literatuuronderzoek en neemt het monsters op kunstgrasvelden. Voor het eind van het jaar is uitsluitel beloofd. Dat wordt spannend. Zal het RIVM iets vinden dat nog in geen enkel buitenland is ontdekt? Gaat *Zembla* volgend jaar zijn gelijk halen? Of krijgen we een uitzending waarin *Zembla* verslag doet van de gevolgen van de onrust die het zelf – naar dan blijkt ten onrechte – heeft gecreëerd?

Hugo van der Poel is directeur van het Mulier Instituut